

Джабурія Олександр Олександрович

студент 1 курс судово-адміністративний факультет
Національний університет «Одеська юридична академія»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ УКРАЇНИ

В будь-якій країні завжди було актуальним питання здійснення правосуддя, а отже і питання рівня кваліфікації суддів. Історично скалося, що в Україні ці питання були особливо яскраво виражені, і тому зараз треба пильно приділяти увагу перевірці кваліфікації суддівського корпусу, її підтриманню і, що найголовніше, постійному підвищенню професійного рівня суддів. Основною метою підвищення кваліфікації суддів є поновлення й поглиблення теоретичних і практичних знань професійних суддів, розвитку умінь і навичок, необхідних для ефективного вирішення покладених на них завдань.

Історично, підвищенням кваліфікації суддів займалися кваліфікаційні комісії суддів, які працювали при касаційних (обласних) судах, а згодом, після створення на їх базі апеляційних судів як судів 2 ланки, на початку 2000-х років продовжували відбирати кандидатів на посаду суддів, привласнювати їм кваліфікаційні класи та забезпечували навчання.

З 21 грудня 2010 року, відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», було створено Національну школу суддів України (НШСУ) при ВККСУ (Вища кваліфікаційна комісія суддів). Згідно статті 105 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» до завдань Національної школи суддів України входять спеціальна підготовка кандидатів на посаду судді; підготовка суддів, у тому числі обраних на адміністративні посади в судах; періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації; а також науково-дослідницька робота з питань удосконалення судочинства і забезпечення методичним матеріалом для підвищення суддівської кваліфікації. НШС України має центральний апарат та регіональні відділення.

Згідно чинному законодавству судді проходять підготовку для підтримання кваліфікації не рідше одного разу на три роки.. Стандартні обов'язкові курси (проводяться тренерами НШСУ) тривають тиждень. Структура курсів, інформація та навички, які здобувають при їх проходженні судді, залежить як від спеціальності судді, так і від ланки судоустрою, в якій він працює. В програмі присутні загальнообов'язкові предмети, в яких обговорюються загальні положення щодо даної правової спеціалізації та актуальні нововведення, що стосуються конкретних правових ситуацій та показових способів їх вирішення: раніше акцент робився на рекомендації пленумів Верховного Суду

України, у сучасний момент суддів орієнтують на вдосконалення виконання вимог уніфікованих процесуальних кодексів, які передбачають обов'язковість застосування правової позиції, відображеної у рішеннях Верховного Суду, що можна вважати запровадженням деяких новел прецедентного права. Нові нюанси процесуального права та процесу диктують нові вимоги до кваліфікаційного навчання суддів. Варто зауважити, що більш глибоко вивчаються в основному ті питання, що стосуються кожного судового колективу за ознакою його знаходження у конкретній ланці судоустрою (для колективів суддів судів першої ланки судоустрою наголос робиться на нюансах розгляду справ по суті, для представників колективів суддів другої ланки - у апеляційному перегляді цих справ) та за ознакою спеціалізації, з урахуванням якої формується певна направленість лекцій з відповідних галузей права. Як правило судді 1 ланки навчаються за допомогою регіональних відділень НШСУ. В свою чергу судді вищих ланок проходять курси на базі центрального апарату із залученням кращих фахівців різних галузей права.

Так, загальними для всіх суддів в умовах сьогодення є вдосконалення знань з питань нової для держави антикорупційної політики. В даному напрямку будь-який курс підвищення кваліфікації суддів містить одноденний спецкурс з поглибленого вивчення антикорупційного законодавства.

Крім того, задля виконання курсу євроінтеграції України, величезна доля уваги приділяється опрацюванню навичок застосування правових позицій викладених у рішеннях Європейського Суду з прав людини на виконання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, протоколів до даної конвенції.

Також при навчанні приділяється окрема увага застосуванню Бангалорських принципів, на виконання яких розроблений Кодекс суддівської етики. Ця практика, а також обговорювання морально-етичної сторони судової практики наближує суддів до глибинного розуміння принципів професійної судової етики.

Наслідком проходження курсів підвищення кваліфікації є отримання сертифікату НШСУ, копія якого обов'язково спрямовується до суддівського дос'є, яке знаходиться у відкритому доступі на сайті ВККСУ.

Підводячи підсумки, можливо зробити висновок, що підвищення кваліфікації суддів завжди було актуальним і залишається таким і зараз. Тож врахування акцентів на антикорупційну складову та застосування висновків ЕСПЛ свідчить про розвиток способів такого навчання на користь обраного вектору розвитку держави.

Можна з переконанням сказати, що система навчання суддів активно розвивається в ногу з часом, доповнюється новими для України напрямками та у майбутньому стане запорукою покращення кваліфікації суддів. На мій погляд, ми можемо очікувати можливе залучення

іноземних фахівців для обміну досвідом заради подальшого розвитку українського судочинства в напрямку кращих світових традицій сталого права.

Ключові слова: Вища, кваліфікаційна, Національна школа, антикорупційний склад, колектив суддів, кваліфікація суддів, підвищення, рівень.

Науковий керівник: старший викладач Нестерчук Л. П.

Кльоб Катерина Іванівна

студентка 1 курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИБОРНІСТЬ СУДДІВ ЯК СПОСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ КОРПУСУ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ УКРАЇНИ

Сьогодні однією з найголовніших проблем у системі судоустрою України є проблема формування корпусу професійних суддів. Необхідність відновлення довіри народу до судової влади, підвищення ефективності правосуддя, а також покращення якості добору кандидатів на посаду судді є актуальними питаннями в нашій країні. Особливої уваги заслуговує ідея про можливість обрання суддів безпосередньо народом[1]. Дослідженням цього питання займалися такі науковці, як С. В. Ківалов, Н. С. Слободяник, А.О.Алексєєва. У зв'язку з цим ми дослідимо законодавство України та праці науковців, що стосуються виборності суддів, а також розглянемо досвід зарубіжних країн і запропонуємо способи вдосконалення системи формування корпусу професійних суддів шляхом залучення народу до цього процесу.

Відповідно до Конституції України носієм суверенітету та єдиним джерелом влади, який здійснює її безпосередньо і через органи державної влади і органи місцевого самоврядування є народ. А згідно з ст.69 Конституції України народне волевиявлення здійснюється через форми безпосередньої демократії[2]. Тобто народ повинен приймати участь у формуванні корпусу професійних суддів, оскільки судова влада є самостійною гілкою державної влади. Таким чином, це призведе до збільшення довіри населення до цієї гілки влади.

Як зазначає С. В. Ківалов, упровадивши пряме обрання суддів народом, ми зробимо максимум з того що тільки можливо у світовій практиці держави і права для зміцнення незалежності українських